

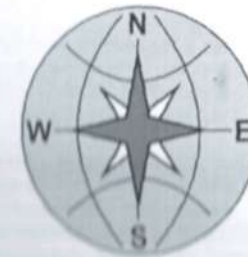
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
Інститут природничо-математичної та технологічної освіти
Природничо-географічний факультет
Кафедра загального землезнавства та геології

ВСЕУКРАЇНЬСЬКА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ БАНК
І БАЗИ ДАНИХ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ**

5 квітня 2013 року

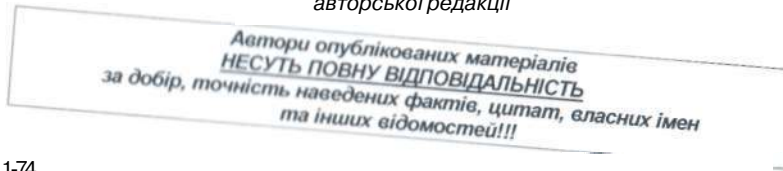
Умань - 2013

Редакційна колегія

Доктор геологічних наук, професор, завідувач кафедри загального землезнавства та геології Половка С. Г. (головний редактор), Половка О. А., (відповідальний секретар), кандидат географічних наук, доцент Лаврик О. Д., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Миколайко В. П., кандидат сільськогосподарських наук, доцент Осадчий О. С.

Затверджено до друку вченою радою природничо-географічного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Протокол №9 від 26 березня 2013 р.)

Гарантию надання авторській редакції матеріалу збереження авторської редакції

1-74

Інформаційний банк і бази даних у підготовці майбутнього вчителя географії: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, м. Умань, 5 квітня 2013 р. - Умань ФОП Жовтий О. О., 2013. - 104 с. ISBN 978-966-525-118-7

У збірнику зібрані матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції «Інформаційний банк і бази даних у підготовці майбутнього вчителя географії», яка відбулася 5 квітня 2013 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Висвітлено актуальні питання щодо створення банків інформації з географії, геоecології та біології; формування баз даних у природничих науках; використання великих обсягів інформації для підготовки педагогічних працівників.

УДК [004.371.134:91(07)](063)
ББК [32.97:589.85:26.8]я43

ISBN 978-966-525-118-7

ЗМІСТ

І. ЛИКИ І І, АЗИ ДАНИХ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ

- **Л** // .» ;ю(і«а С. Г.
ми ці ВІДДІЛУ СУЧАСНОГО МОРСЬКОГО ІМІ МІОМ III :!У ІНСТИТУТУ ГЕОЛОГІЧНИХ НАУК НАН . . . . .и (ї і • • і»іі (і.иювлення та сучасний стан) —5
- У |ii/iiііmчiiг/ (//**
НИ ОІ Г'АФІЧНІ ТА ПАЛЕОПЕДОЛОГІЧНІ БАЗИ ДАНИХ ш них; II IX ВИКОРИСТАННЯ ВЧИТЕЛЕМ ГЕОГРАФІЇ 8
- Ц** ,,,,,, і) Λ, Бсрчак В. С.
мі їді II14 IIIII РАТУРНОЇ БАЗИ ДАНИХ З ДОСЛІДЖЕННЯ і КИМ ІІЗАІ ІІІ ДОЛИННОРІЧКОВИХ ЛАНДШАФТІВ 18
- К М**
• мін УМАНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ м и 11 и ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ тшшиюння та сучасний стан). 26
- і /
І Ш ІІ ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ 30
- ....тин О І
ІІІДЖІ ПНЯ МІЖЗОНАЛЬНОГО ГЕОЕКОТОНУ «ЛІСОСТЕП- • ІМІ» ІІІ'ЛНОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ. 35
- ШНМШ** і.к.і О. В., Безлатня Л. О.
і і ПНЯ ТА ЗАЛІСНЕННЯ ЕРОДОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ 41

БАНКИ І БАЗИ ДАНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ

- і/, і, шійська **О. В., Максютов А. О.**
п II І Л І, АЗИ ДАНИХ ГЕОГРАФІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА 45
- пі и М. Л.**
П ії нїї к; 11 РИНКУ ПРАЦІ ПС-ФАХІВЦІВ і" II М ІХ ПІДГОТОВКИ ВУКРАЇНИ. 50

БАНКИ І БАЗИ ДАНИХ ГЕОЕКОЛОГІЇ

- **ї /і с.**
| Г'І . . . . .Ф< И'МАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА СИСТЕМИ І НІН І.ЛМЛМИ ДАНИХ 54
- **М**
' . . . . .И II ИІ І. . . . . ЧНИХ ЗАГРОЗ НА СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ . . . . .НІ/ПІЛІ . . . . .((>мі РЕЖІ ЧЕРКАЩИНИ. 58
- ..... і ш. і і М
і ІІ ІІ'< И.111 МИ ВИВЧЕННЯ ГЕОЕКОЛОПЧНОГО СТАНУ і і іпніНої СИСІІ МИ РІЧКИ СИНЮХА 63

<i>Красноштан І. В.</i> РІСТ ОКРЕМИХ КЛОНІВ <i>Quercus robur</i> РАННЬОЇ ФЕНОЛОГІЧНОЇ ФОРМИ ВНАСЛІДОК СТИМУЛЮВАННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ПРОЦЕСУ	
<i>Лаврик О. Д., Осадчий О. С.</i> СТВОРЕННЯ БАЗИ ДАНИХ «КАТАЛОГ РОСЛИН» У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ТА БІОЛОГІЇ	
<i>Миколайко В. П., Миколайко І. І.</i> ДО ПИТАНЬ ҐРУНТОВО-ЕКОЛОГІЧНОГО МОНИТОРИНГУ	6
<i>Миколайко В. П., Кравець М. С.</i> АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗЕМЕЛЬ ТА СТІЙКІСТЬ ЕКОСИСТЕМ...	7
<i>Соболенко Л. Ю.</i> ЗАГАЛЬНІ ТА ОРИГІНАЛЬНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗЕМНОВОДНИХ	7
<i>Совгіра С. В., Гончаренко Г. Є., Подзерей Р. В.</i> УРОЧИЩЕ «РАКОВА ЛЕВАДА» – ПЕРСПЕКТИВНА ПРИРОДООХОРОННА ТЕРИТОРІЯ ХРИСТИНІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	7
ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН	
<i>Гордашевська Г. І.</i> НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВІ ПРАКТИКИ З ГЕОГРАФІЇ: ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ	8
<i>Шулдик В. І., Гензьора Т. М.</i> НАРОДНІ ЗНАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ	85
ПУБЛІКАЦІЇ МАГІСТРАНТІВ І СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧО- ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ УДПУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ	
<i>Дідура Р. В.</i> ЕРОДОВАНІСТЬ ЗЕМЕЛЬ В АГРОЛАНДШАФТАХ	89
<i>Діхтяр С. С.</i> АМАЗОНКА – НАЙДОВША РІЧКА У СВІТІ	93
<i>Рожі Т. А.</i> РОЗКРИТА ОДНА З ТАЄМНИЦЬ ТИБЕТУ	95
<i>Клименко А. В.</i> СТАН ТА ЯКІСТЬ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД БАСЕЙНУ ПІВДЕННОГО БУГУ	98
	100

БАНКИ І БАЗИ ДАНИХ ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Довбиш С. М.,
Інститут геологічних наук НАН України
Половка С. Г.,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

КЕРНОСХОВИЩЕ ВІДДІЛУ СУЧАСНОГО МОРСЬКОГО СЕДИМЕНТОГЕНЕЗУ ІНСТИТУТУ ГЕОЛОГІЧНИХ НАУК НАН УКРАЇНИ (історія становлення та сучасний стан)

З перших науково-дослідних експедицій морські геологи в Україні (XII рейс НДС «Михаил Ломоносов», 4.10.1962 - 9.01.1963 рр.) розпочали збір фактичного матеріалу (керну), який є фундаментом для реконструкції шляхів постачання осадового матеріалу та палеогеографічної обстановки в певному регіоні акваторії Світового океану.

Розуміючи важливість керну для подальших наукових досліджень, керівництво ІГН АН УРСР створило керносховище, яке розташовувалося в м. Київ на вул. Рєпіна і було побудоване за регіональним принципом. З початком масштабних експедиційних робіт до акваторії Світового океану відбувалося накопичення та сортування рейсового матеріалу у вигляді керну та ґрунту з поверхні морського дна. Відведені площі приміщень не вміщували весь фактичний матеріал і керівництво ІГН АН УРСР передало під сховище керну підвальні приміщення на вул. Чкалова 55-б. (корпус ІГН АН УРСР). Згодом керносховище поширилось на вулиці Малопідвальну (колишня Свердлова) та Леніна (м. Київ).

На початку 90-х років ХХ ст. в Україні вступили нові економічні відносини, орендна плата за підвальні приміщення в центральній частині м. Києва зросла до критичної. В таких умовах, дирекція ІГН НАН України усвідомлюючи, що керн з дна акваторії Світового океану - надбання Національне, приклали всіх зусиль для збереження його в належному вигляді та стані, щоб згодом повернутися до його обробки та отримати нову геологічну інформацію про дно морів. Керівництво ІГН НАН

Для флювіальних систем властивий високий ступінь їх придатності (сприятливості) для господарського використання та підвищена освоєність людиною, тому ми акцентуємо увагу саме на геоекологічному аналізі басейнових флювіальних систем.

Освоєні басейнові флювіальні системи репрезентують собою сукупність складно організованих, парагенетично та парадинамічно з'єднаних різнорангових первинних (природних) геоморфологічних систем, вторинних (змінених) природно-антропогенних і новоутворених штучних (антропогенно-техногенних) систем і споруд, що розвиваються і перетворюються під впливом ендегенних, екзогенних та антропогенних процесів [2].

Виділимо, що басейн Синюхи знаходиться в межах однієї держави, не є транскордонним природним об'єктом, тому територія недостатньо вивчена і мало представлена в спеціальній, науковій та географічній періодиці, проте, саме стан басейну такої річки детально відображає реальну геоекологічну ситуацію в країні, оскільки територія басейну річки характеризує як район активного розвитку землеробства та видобутку корисних копалин.

Під час вивчення геоекологічних проблем загалом та оптимізації ландшафтних систем згідно з вимог природоохоронного законодавства повинен бути організований екологічний моніторинг для спостереження й контролю за станом природного середовища басейнових систем, його змінами під впливом природних та антропогенних чинників.

Виходячи із сучасної концепції моніторингу [1], під геоекологічним: моніторингом басейнових систем слід розуміти систему спостереження й контролю за станом геосистем у процесі природокористування з метою оцінювання стану та прогнозування змін довкілля, обґрунтування раціонального використання й охорони природного середовища.

Спостереження за геоекологічним станом ландшафтів будь-якої басейнової системи доцільно здійснювати за індивідуальною спеціальною програмою, яка повинна враховувати природні умови, особливості господарювання й ступінь їхньої антропогенної трансформації. Досвід ландшафтно-екологічних досліджень у межах басейну р. Синюха дав підстави сформулювати основні положення програми моніторингу геосистем. Вона складається з п'яти великих

блоків, які являють собою послідовні етапи моніторингових досліджень: 1) інвентаризація об'єктів і процесів; 2) збір первинних матеріалів; 3) оброблення та аналіз отриманих результатів; 4) систематизація й збереження інформації; 5) прогнозування змін довкілля та обґрунтування управлінських рішень; 6) передача інформації споживачам.

Отже, теоретичною базою такого моніторингу є основні положення; конструктивної географії та наукові засади екологічного й ландшафтного моніторингу.

Література

1. Израэль Ю.А. Концепция мониторинга состояния биосферы / Израэль Ю.А. // Мониторинг состояния окружающей природной среды. – Л. : Гидрометеиздат, 1977. – С. 10-25.
2. Ковальчук І.П. регіональний еколого-геоморфологічний аналіз. - Львів : Ін-т українознавства, 1997. – С. 11-12.
3. Розанов Л.Л. Теоретические основы геотехноморфологии. – М. : ИГ АН СССР, 1990. – 189 с.

Красноштан І. В.,

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

РІСТ ОКРЕМИХ КЛОНІВ *Quercus robur* РАНЬОЇ ФЕНОЛОГІЧНОЇ ФОРМИ ВНАСЛІДОК СТИМУЛЮВАННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Формування клонових насаджень *Quercus robur* сприяє розширенню площ культур, що несуть ознаки плюсових дерев, покращенню догляду за ними і, як наслідок, зростання кількості якісного насінневого матеріалу. Крім того, підвищується ефективність селекційної роботи. Але з часом на клонових плантаціях відновлюється періодичність плодоношення, посилюються ростові процеси і переваги їх втрачаються [1]. Перехід рослини до цвітіння, як і в цілому процес онтогенезу, контролюють три взаємопов'язані системи: трофічна, гормональна і генетична [3]. Дослідження з метою здійснення впливу на дані системи широко і багатогранно описані в науковій літературі. Одним із ефективних заходів є застосування

фізіологічно активних речовин і, зокрема, інгібітора біосинтезу гібереліну – хлорхолінхлориду [2].

З метою вивчення росту і розвитку окремих клонів *Quercus robur* в умовах дослідного регіону, та визначення можливості впливу на репродуктивний процес, в окремому кварталі Уманського лісництва нами було сформовано колекційну ділянку. На площі 0,15га молодих насаджень дуба звичайного вибрано дерева ранньої фенологічної форми, на яких проведено щеплення матеріалом плюсових дерев. Живці заготовлені на клоновій плантації *Quercus robur* Вінницького лісництва, які згідно з господарським реєстром мають номери А-1, А-97, А-82 та А-83. Повторність досліду триразова на деревах кожного клону. Статистичну обробку даних виконано багатofакторним дисперсним аналізом на 5% рівні значимості.

Спостереженнями за ростом пагонів подовження окремих клонів *Quercus robur* виявлено помітні відмінності між ними щодо їх розміру за вегетаційний період. Як видно з даних таблиці 1 найменший розмір пагонів контрольних дерев за час спостереження відмічено на деревах клону А-1, розмір яких становив 26,5; 22,5 та 31,4 см відповідно у 2010, 2011 і 2012 роках. Триразова обробка дослідних дерев зазначеного клону водним розчином хлорхолінхлориду концентрацією 0,9% д.р. сприяла достовірному зменшенню довжини пагонів – 14,5; 11,5 і 18,3 см відповідно, при $НІР_{0,5} = 1,26$.

Помітно більшу довжину приросту пагонів відмічено на деревах клону А-97 та А-82, розмір пагонів яких на контрольних деревах становив у 2010 р. – 39,6 та 37,3 см, у 2011 р. – 31,3 та 30,5 см і у 2012 р. – 43,4 та 45,4 см, при $НІР_{0,5} = 1,78$. Внаслідок застосування водного розчину хлорхолінхлориду, на дослідних деревах зазначених клонів довжина пагонів достовірно зменшувалась, а найбільш істотне її зниження відмічено за умов вегетації 2011 року – 16,5 та 12,6 см відповідно назвам клонів.

Таблиця 1
Розмір пагонів подовження (см) окремих клонів *Quercus robur* за період вегетації

Роки досліджень	Концентрація хлорхолінхлориду, %	Номер клону			
		А-1	А - 97	А - 82	А - 83
2010	0,9	14,5	19,4	18,5	16,5
	Контроль	26,5	39,6	37,3	41,2

2011	0,9	11,5	16,5	12,6	10,6
	Контроль	22,5	31,3	30,5	34,4
2012	0,9	18,3	21,4	23,3	17,7
	Контроль	31,4	43,4	45,4	52,4
НІР _{0,5}	А				
	В			1,54	
	С			1,78	
					1,26

Ріст пагонів контрольних дерев *Quercus robur* клону А-83 характеризується найбільш високим значенням розміру за період вегетації і змінюється від 34,4 см у 2011 р. до 52,4 у 2012 р. В той же час, під дією водного розчину хлорхолінхлориду, на дослідних деревах відмічено найбільш істотне зменшення довжини пагонів – до 10,6 см у 2011 р. та 17,7 см у 2012 р.

За результатами багатofакторного дисперсного аналізу (рис. 1), стовпчаста діаграма) встановлено, що ріст пагонів досліджуваних клонів *Quercus robur* істотно залежить від умов року проведення спостережень. Так, найбільш сприятливими були умови вегетації 2012 р., за яких довжина пагонів сягала 31,7 см. Найменш сприятливим за період дослідження був 2011 рік, коли середня довжина пагонів становила 21,2 см. А за умов 2009 року дослідження середній розмір пагонів досліджуваних клонів *Quercus robur* не перевищував 26,73 см.

Помітними були також відмінності в розмірі пагонів досліджуваних клонів. Достовірно нижчим був приріст пагонів клону А-1 – 20,79 см. Довжина пагонів клонів А-97, А-82 та А-83 змінювалася неістотно, коливаючись в межах 27,94 см – 28,84 см, при $НІР_{0,5} = 1,78$.

Найбільш істотне зменшення довжини пагонів спостерігалось при застосуванні водного розчину хлорхолінхлориду концентрацією 0,9% д.р. – 16,76см, тоді як за контролі даний показник становив 36,34см, при $НІР_{0,5} = 1,26$. Таким чином, ріст пагонів досліджуваних клонів *Quercus robur* помітно змінювався залежно від умов вегетації, причому особливостями конкретного клону. Дерева клонів А-97, А-82 та А-83 ростуть значно інтенсивніше ніж дерева клону А-1.

Триразова обробка щеплених дерев клону А-1 хлорхолінхлориду концентрацією 0,9% д. р. сприяла зменшенню розміру пагонів подовження *Quercus robur*, що сприяло кращому освітленню та створило умови для моделювання клону.

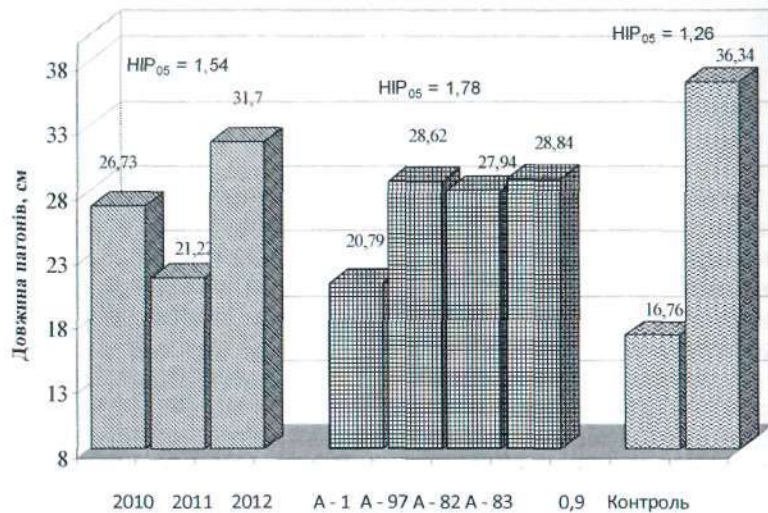

Рис. 1. Довжина пагонів окремих клонів *Quercus robur* в залежності від досліджуваних факторів. Досліджувані фактори: А - роки досліджень В - клони, С - концентрація хлорхолінхлориду, % в робочому розчині, АВ, АС, АВС - взаємодія досліджуваних факторів

Література

1. Білоус В.І. Селекція та насінництво дуба. – Черкаси, 1994. – 266 с.
2. Яньшин В.П. Стимуляція цветения дуба на постоянных лесосеменных участках // Тез. докл. Всесоюз. конф. «Роль науки в создании лесов будущего» (Пушкино, 1981). – Л. – 1981. – С. 124.
3. Красноштан І.В. Кількісні зміни фосфору в листовому апараті вергінільних культур *Quercus robur* L. внаслідок ініціювання репродуктивного процесу // Перспективи розвитку лісового та садово-паркового господарства : До 155-річчя від Дня народження доктора біологічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки, почесного академіка ВАСГНІЛ Шашкевича Василя Васильовича : Умань. 2012. – С. 89-91.

Лаврик О. Д., Осадчий О. С.,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

СТВОРЕННЯ БАЗИ ДАНИХ «КАТАЛОГ РОСЛИН» У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ТА БІОЛОГІЇ

Підготовка сучасного вчителя географії та біології вимагає формування всебічно розвинутої особистості, яка орієнтується на перспективні методи досліджень. Навчально-польові практики з ландшафтознавства та ботаніки передбачають проведення геоботанічних досліджень, які ґрунтуються на досконалих теоретичних знаннях студентів з систематики рослин. На нашу думку одним з ефективних шляхів, які можуть допомогти краще засвоїти значні обсяги інформації про таксономію і характеристику рослин, є створення електронної бази даних «Каталог рослин». Позитивним аспектом цієї думки є те, що таку базу може створити кожен студент або учень, який працює з персональним комп'ютером. З цією метою ми пропонуємо алгоритм створення «Каталогу рослин» у звичайному «Microsoft Access» – системі управління базами даних від компанії Майкрософт, програмі, що входить до складу пакету офісних програм Microsoft Office. У цій статті ми опишемо хід формування бази даних у «Microsoft Access» (версія 2003).

Після створення відповідного документу «Приложение Microsoft Office Access.mdb» ми вводимо його назву і відкриваємо подвійним клацанням миші. У вікні, що з'явилося, вибираємо «Создание таблицы в режиме конструктора». У розділі «Имя поля» вводимо ті назви колонок, які будуть потрібні для подальшої роботи.

Перша колонка «№» повинна містити тип даних «Счетчик», оскільки вона призначена для нумерації рослин. Інші колонки «Назва рослини», «Латинь рослини», «Родина», «Латинь родини» та «Характеристика рослини» – це текстові дані, де ми словами подаємо інформацію про назви та характеристики рослин. Після створення відповідних полів виконуємо команди «Файл»/ «Сохранить» та задаємо назву таблиці «Каталог рослин України» (рис. 1). Після цього програма задає питання

Таблиця 2
Середні екологічні індекси якості води об'єктів басейну
Південного Бугу в 1994-2004 роках

Об'єкт	Ін-декс											
		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
річка Гірський Тікич	I ₁	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
річка Гірський Тікич	I ₂	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
річка Гірський Тікич	I ₃	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Викладене дає підставу зробити узагальнюючий висновок, що басейн р. Південний Буг отримує антропогенне навантаження, яке в свою чергу призводить до зниження якості води та погіршення його екосистем.

Наукове видання

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БАНК І БАЗИ ДАНИХ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ

Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції,
м. Умань, 5 квітня 2013 р.

Підписано до друку 04.04. 2013. Формат 60x90 1/32

Папір офсет.

Обл.-вид. арк. 4.8. Ум. друк. арк. 4.4.

Тираж 300. Зам. № 2262.

Видавець та виготовлювач
ФОП Жовтий О.О.

20300, м. Умань, вул. Садова, 2
(УДІТУ, навчальний корпус № 1)

Тел. 097 255 65 07

047 44 5 21 66

067 77 30 197

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК, № 2444 від 22.03.2006 р.